

Turid Heidi Dammann
Movassbakken 3
0891 OSLO

Vår ref.: 20192754/ACA

Deres ref.:

Oslo, 15. oktober 2020

Klagesak: Turid Heidi Dammann - AIG EUROPE S.A. NUF

Saken gjelder

Saken gjelder ditt krav mot ansvarsforsikringselskapet til advokat Østberg (sikrede) om tilbakebetaling av et akontobeløp på kr 150 000,-.

Sekretariatets konklusjon

Du har ikke fått medhold i klagen.

Begrunnelsen for sekretariatets vurdering følger nedenfor.

Sakens bakgrunn

Sekretariatet presiserer innledningsvis at vi tar utgangspunkt i dommen fra Borgarting lagmannsrett av 14.02.2018 når det gjelder fremstillingen og forståelsen av saken.

I forbindelse med uenighet mellom klager og Rein Dammann (RD) ble advokatfirmaet Østberg (Østberg) engasjert av klager i 2012. Slik sekretariatet forstår det ble det i brev av 09.10.2012 bekreftet at Østberg påtok seg oppdraget og det fremgikk av brevet at det ble avtalt at klager skulle innbetale akonto kr 50 000,-. Den 07.02.2013 oversendte Østberg en faktura på ny akontoinnbetaling, denne gangen pålydende kr 100.000,-.

Sekretariatet legger ellers til grunn at det var to separate tvister med RD – en på vegne av Villmarksleiren ANS, og en privat. Ettersom Villmarksleiren ANS er et enkeltpersonforetak anses klager å være part i begge, og at oppdraget til Østberg omfattet begge sakene, og med klager som klient i begge.

Hovedforhandlingen i tingretten ble gjennomført over fire dager fra 28.02.2013.

Den 06.03.2013 sendte Østberg en faktura på kr 448 501 for juridisk bistand i saken. Klager var ikke fornøyd med Østbergs håndtering av saken, og i e-post av 22.02.2013 avsluttet klager oppdraget gitt til advokat Østberg.

Det ble avsagt dom fra Oslo tingrett 02.04.2013. I motsøksmålet ble RD blant annet dømt til å betale sakskostnader til klager på kr 458 000,-. Sakskostnadsavgjørelsen ble anket. I kjennelse av 10.07.2014 forkastet Borgarting lagmannsretts RD's anke over sakskostnadsavgjørelsen i forhold til Villmarksleiren. RD var dermed forpliktet til å betale Villmarksleierens kostnader med kr 458 000,-. I saken mellom klager og RD la lagmannsretten til grunn at RD hadde krav på sakskostnader fra klager på kr 238 000,-.

Østberg tok ut stevning for Oslo tingrett 13.06.2014 mot klager, med krav om betaling av to fakturaer for advokatbistand på henholdsvis kr 448 501,- og kr 7 500,-. Sistnevnte beløp knyttet seg til arbeid med å gjennomgå dommen samt klagen fra klager etter at klager hadde avsluttet oppdraget.

Klager anførte i prosesskrift av 23.02.2015 at hun ikke var forpliktet til å betale salærkravet fra Østberg, og at det var grunnlag for heving, subsidiært prisavslag. Det ble også anført av klager at hun hadde krav på erstatning for tap som en følge av kontraktsbrudd fra Østbergs side, og at erstatningskravet ble gjort gjeldende som motregningsinnsigelse.

Retten besluttet å dele forhandlingene. Det ble i første omgang forhandlet om spørsmålet om det var grunnlag for reduksjon av kravet på grunn av manglende løpende informasjon, og om det forelå mangler eller forsømmelser fra Østbergs side som kunne danne grunnlag for krav om heving eller prisavslag eller for krav om erstatning som kunne bringes til motregning.

Ved dom av 18.09.2015 ble klager dømt til å betale kr 345 301,- til Østberg, samt kr 3 500,-. Hver av partene skulle dekke sine egne omkostninger.

Begge partene anket inn dommen for Borgarting lagmannsrett. Spørsmålet for lagmannsretten var om Østberg hadde utført advokatoppdraget på en slik måte at hun hadde rettmessige motregningskrav mot ham.

Lagmannsretten la til grunn at klager hadde rettmessige erstatningskrav overfor Østberg for kr 175.000,- (ryddekostnader) og kr 61 478,- (lønnskav). Når det gjaldt skiftesaken hadde klager krav på prisavslag på kr 135 876 av det totale salærkravet fra Østberg på kr 598 501 (regningen på kr 448 501 med tillegg av kontoinnbetalingene på kr 150 000,-). Lagmannsretten la videre til grunn at klager hadde krav på prisavslag som en følge av manglende orientering om kostnadsutvikling og prosessrisiko, manglende oppfølging av ønskede provokasjoner, manglende oppfølging av nyere regnskapstall, krav på tapt arbeidsfortjeneste samt at det også var grunnlag for prisavslag grunnet mangelfull generell oppfølging av saken. Lagmannsretten reduserte skjønnsmessig det samlede salæret med kr 300.000,-. Lagmannsretten kom samlet sett til at klager hadde rettmessige motregningskrav (inkludert redusert salær) på til sammen kr 672 354,- og at dette oversteg restsalæret til Østberg. Klager ble etter det frifunnet for salærkravene. Klager ble i tillegg tilkjent omkostninger for sine sakskostnader.

Østberg anket over dommen fra Borgarting lagmannsrett av 14.02.2018. Anken ble ikke tillatt fremmet etter beslutning fra Høyesteretts ankeutvalg av 22.05.2018.

Klager fremmet 31.07.2018 krav om tilbakebetaling av det innbetalte akontobeløpet på kr 150.000,-. Det ble vist til premissene i dommen fra lagmannsretten hvor retten la til grunn at summen av erstatning og prisavslag oversteg salærkravet. Kravet ble avvist av Østberg ved brev av 14.09.2019 og Østberg gav beskjed om at rett adressat heretter var forsikringen via Advokatforeningen.

Klager kontaktet selskapet ved brev av 18.10.2018. I klagen viste hun blant annet til at hun hadde gyldige motkrav på minst kr 672 354,-. Advokat Østbergs salærkrav var ifølge klager samlet kr 606 001 før fradrag for innbetalt akonto/forskudd.

Selskapet avviste ansvar i saken ved brev av 05.11.2018. Selskapet anførte blant annet at kravet på kr 150 000,- var foreldet. Det ble også anført at det ikke var fastslått et økonomisk tap i dommen fra lagmannsretten. Avslagene er senere opprettholdt, men foreldelsesinnsigelsen synes frafalt.

I selskapets e-post av 15.02.2019 settes det opp et regnstykke som skal vise at det omstridte beløpet på kr 150 000,- allerede er innbetalt. Det hitsettes følgende fra brevet:

I hovedsaken vant du frem og det ble tilkjent sakskostnader pålydende kr. 458.000,-, noe som utgjorde ca 80% av Østberg sitt salærkrav. Det ble videre ikke tilkjent noen av partene omkostninger for ditt motsøksmål i tingretten. Det er ikke uenighet om at du kun har innbetalt kr. 150.000,- til Østberg sin klientkonto i form av de to ákonto innbetalingene.

Du anket hele saken, men den slapp ikke inn til behandling i lagmannsretten. Motparten kom med motanke over sakskostnadsspørsmålet som slapp inn til behandling. De tilkjente sakskostnadene ble opprettholdt av lagmannsretten i forbindelse med ankesaken og er således rettskraftig avgjort. Så vidt vi forstår ble saken anket til Høyesterett, men slapp ikke inn.

I ankesaken over sakskostnadene, som du selv førte, opprettholdt altså lagmannsretten tingrettens avgjørelse av sakskostnader i forhold til at du ble tilkjent sakskostnader i hovedsaken med kr 458.000,-, men de tilkjente motparten sakskostnader for ditt motsøksmål med kr 238.000,-. Dersom vi da forsøker å sette opp et regnstykke, har du etter fratrukk for idømte sakskostnader på kr. 238.000,- mottatt kr. 220.000,- i tilkjente sakskostnader. Dette overstiger da de kr. 150.000,- du innbetalte ákonto.

Tilkjente sakskostnader Kr. 458.000,-
Minus idømte sakskostnader Kr. 238.000,-
Er lik Kr. 220.000,-

Tilkjente sakskostnader Kr. 220.000,-
Minus ákonto innbetaling Kr. 150.000,-
Er lik Kr. 70.000,-

Du har således allerede fått tilbakebetalt innbetalt ákonto. Motpartens advokat, Jervell, har bekreftet at betalingen gikk direkte til deg i 2013.

På bakgrunn av det ovennevnte kan vi ikke se at det er grunnlag for noen utbetaling under sikkerhetstilletsen til Østberg, hva gjelder ditt krav om tilbakebetaling av salær.

Klager anførte i e-post av 22.02.2019 at beregningen ikke var riktig. Det hitsettes følgende:

Deres beregning er ikke riktig da det er to forskjellige rettssubjekter:

Adv. Bjørn I. C. Østberg på den ene side og Rein Dammann på den andre.

Beregningen tilsier ikke at adv. Østberg har rett til å beholde beløpet. Konklusjonen måtte eventuelt heller være at Rein Dammann skulle ha et krav mot meg. Men relasjonen mellom Rein Dammann og meg er adv. Østberg uvedkommende.

Manglene og forsømmelsene lagmannsretten konstaterte ved adv. Østbergs arbeid for meg, medfører at utfallet av sakene mellom Rein Dammann og meg er feil. En eventuell gjenåpning av sakene mellom Rein Dammann og meg kan uansett ikke medføre at adv. Østbergs plutselig skulle få rett til å beholde akontobeløpet som ble innbetalt til ham. Ei heller er det noen mulighet for at de beløp som Rein Dammann ble dømt til å betale til meg, skulle omgjøres til å skulle komme adv. Østberg til gode.

Det argument som De fremfører nedenfor ble forsøkt fremmet av adv. Østbergs prosessfullmektig under ankeforhandlingen i januar 2018. Lagmannsretten fant ikke argumentet gyldig. TV2 gjorde opptak av rettssaken, og ved behov vil det være mulig å finne frem til den del av opptaket der denne spørsmålstillingen tas opp. Det var synlig at rettens medlemmer ikke tilla momentet noen vekt, hvilket gjenspeiles i at momentet ikke er nevnt i lagmannsrettens dom.

Jeg opprettholder mitt krav.

Selskapet opprettholdt etter dette sitt avslag ved e-post av 26.03.2018, under henvisning til at det ikke forelå noe økonomisk tap som betinget en ytterligere tilbakebetaling av salær.

Selskapet ble klaget inn for Finansklagenemnda 27.03.2019.

Klager sendte 26.04.2019 inn en artikkel fra Advokatbladet nr 3/2018 side 56 hvor dommen ble gjennomgått og kommentert. Samtidig sendte klager inn en klargjøring av tallene. Det hitsettes fra klagers klargjøring av tall:

Jeg er kommet til at følgende oversikt over beløpene kan underlette Finansklagenemndas klagebehandling.

Adv. Østberg påtok seg et oppdrag for meg den 9.10.2012 I løpet av oppdraget fakturerte han slik:

(Tall i kursiv medtas ikke i summen nederst. De viser hva som inngår i tallet 358.800,55)

Dato		eks.mva	mva	inkl.mva	
10.10.2012	A konto	40.000	10.000	50.000	betalt
07.02.2013	A konto	80.000	20.000	100.000	betalt
06.03.2013	Etter hovedforhandling	478.800,55			
	minus a konto	- 120.000			
	sum	358.800,55	89.700,14	448.501	bestridt
24.05.2013	Tilleggsregning	6.000	1.500	7.500	bestridt
	SUM	484.800,55	121.200,14	606.001,-	

Det fremgår av premissene for lagmannsrettens dom at advokat Bjørn I. C. Østberg ikke skal ha noe salær da summen av erstatninger og salærnedsettelse (kr. 679.854,-) overstiger det samlede

salærkravet (kr.606.001,-) – se dommens punkt 7 side 28. Til tross for dette nekter adv. Østberg å betale tilbake det innbetalte akontobeløp på kr. 150.000,-.

Hvis tilsynet finner at dommen er mye å lese og holde styr på, har Advokatbladet i nummer 3/2018 på side 53 gjennomgått og kommentert dommens hovedtrekk og beløp. Jeg vedlegger en kopi av artikkelen.

Bilag: Artikkel i Advokatbladet nummer 3/2018 på side 53.

Saken for Finansklagenemnda ble ikke tatt til behandling da det ble tatt ut en forliksklage om det samme forholdet. Klager ble underrettet om dette ved brev av 02.09.2019.

Ved brev av 08.04.2020 begjærte klager gjenåpning av saken for Finansklagenemnda. Klager la ved rettsbok fra Oslo forliksråd av 04.12.2019 hvor det fremgikk at saken ble innstilt.

Selskapet innga klagetilsvar 20.05.2020 hvor tidligere avslag ble opprettholdt. Vedlagt klagetilsvaret fulgte forsikringsvilkårene gjeldende fra 01.01.2015.

Det hitsettes fra avtalevilkårene:

1. Generelle forhold.

1.2. Avtalen

1.2.1. Hva avtalen gjelder for

Avtalen er en kollektiv forsikringsavtale som omfatter sikkerhetsstillelse iht domstolloven og advokatforskriften, formueskadeforsikring og kriminalitetsforsikring. I tillegg gjelder alminnelige erstatningsrettslige regler og lov om forsikringsavtaler av 16. juni 1989 nr. 69 (FAL).

(...)

2. Sikkerhetsstillelse for advokatvirksomhet

(...)

2.2. Hva omfatter sikkerheten

Sikkerheten dekker erstatningsansvar advokaten pådrar seg ved utøvelse av advokatvirksomhet i henhold til advokatforskriften kap 2. Herunder omfattes tilbakebetaling av salær eller godtgjørelse iht. tvangskraftig beslutning eller dom.

Sikkerheten dekker ikke ansvar som advokaten etter bestemmelse i eller i medhold av annen lov har stilt annen sikkerhet for.

(...)

4. Profesjonsansvarsforsikring for advokatvirksomhet

(...)

4.2. Hva forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter sikredes rettslige erstatningsansvar i egenskap av advokat eller advokatfullmektig, herunder sivile erstatningskrav i straffesak knyttet til arbeid for klient.

(...)

4.3. Hva forsikringen ikke omfatter (unntak)

Forsikringen omfatter ikke:

(...)

4.3.11. Ansvar for å tilbakeføre salær, godtgjørelse eller provisjon.

Partenes anførsler

Klager har i hovedsak anført at det ut fra dommen fra Borgarting lagmannsrett av 14.02.2018 ikke var grunnlag for at advokat skulle ha salær, sett hen til at lagmannsretten har konkludert med at det foreligger erstatningsansvar for Østberg som overstiger hans honorarkrav. Klager anfører derfor at selskapet under sikkerhetsstillelsen skal betale henne et beløp tilsvarende det forskuddet hun betalte til Østberg.

Selskapet har avvist kravet, og i hovedsak anført at klager ikke har dokumentert å ha lidt et økonomisk tap. Subsidiært anføres det at sikkerhetsstillelsen ikke kommer til anvendelse da det ikke foreligger rettskraftig dom for salærkravet.

Sekretariatets vurdering

Innledningsvis vil sekretariatet bemerke at sakens faktum fremstår noe uoversiktlig, og vi har vært i tvil om saken er egnet for skriftlig saksbehandling. Vi vil for ordens skyld opplyse at nemnda kan avvise saken dersom det fremstår som nødvendig å foreta en umiddelbar bevisførsel for å sikre en forsvarlig behandling, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1.

Selskapets ansvar avhenger av de til enhver tid gjeldende vilkår som er tilknyttet den aktuelle forsikringsavtalen som er inngått med selskapet. Forsikringen dekker ikke begivenheter ut over de som er angitt i vilkårene.

Hva gjelder et evt. ansvar for selskapet under ansvarsforsikringen, vil sekretariatet kort bemerke at "Ansvar for å tilbakeføre salær" er unntatt dekning, jf. vilkårenes pkt. 4.3.11. Dette er altså et krav som ikke omfattes av ansvarsforsikringen.

Hovedtvisten mellom partene gjelder krav under advokatens sikkerhetsstillelse. For ordens skyld, vil sekretariatet bemerke at en slik sikkerhetsstillelse må anses som en form for tvungen ansvarsforsikring, jf. FinKN 2012-281 og LB-2013-184013, og at tvisten således faller innenfor Finansklagenemndas mandat. Kravet under sikkerhetsstillelsen må vurderes ut fra kravene i advokatforskriften og dekningens vilkår. Vilråene kan ikke stride mot bestemmelsene i forskriften.

Kravet fra klager gjelder tilbakebetaling av utlagt forskudd på salær med kr 150 000,-. Dommen fra lagmannsretten viser at det er mange ulike spørsmål i den underliggende hovedsaken. Det er for sekretariatet ikke nødvendig å gå inn i alle disse.

Det kravet som er fremsatt av klager gjelder at Lagmannsretten har konkludert med at Østberg pliktet å gi kr 300 000 i prisavslag basert på svakheter ved utførelsen av oppdraget han påtok seg. Videre konkluderte retten med at klager har erstatningskrav mot Østberg som overstiger salærkravet. Ettersom det var Østberg som hadde anlagt saken for å få utbetalt salær, var det ikke nødvendig for retten å ta stilling til ytterligere krav. Klager har selv opplyst at hun er påført betydelig større tap.

Selskapet synes utelukkende å ha vurdert kravet fra klager ut fra at dette er et krav om tilbakebetaling av salær. Det er også slik saken er anlagt for Finansklagenemnda. Klager har i brev av 18.06.20 med kommentarer til selskapets innlegg, skrevet følgende: «Lagmannsretten har regulert oppgjøret mellom adv. Østberg og meg og satt adv. Østbergs krav til null. Mitt nåværende krav mot AIG er ikke et nytt erstatningskrav men et krav om tilbakebetaling av et forskudd for å virkeliggjøre denne nullen.»

Et alternativ til dette hadde vært at klager hadde fremmet erstatningskrav mot selskapet i tråd med de krav hun mener å ha, inkludert de som er omtalt av lagmannsretten. Selskapet ville da hatt foranledning til å vurdere om, og i tilfelle i hvilket omfang, klager har krav på erstatning fra Østbergs sikkerhetsstillelse eller ansvarsforsikring. Når ingen av partene i særlig grad har behandlet dette, ligger det utenfor sekretariatets mandat å skulle foreta noen vurdering av dette. Det synes likevel naturlig å peke på at det kan være en alternativ fremgangsmåte for klager.

Når kravet er fremsatt som et krav om tilbakebetaling av forskudd på salær, må kravet vurderes etter de vilkår sikkerhetsstillelsen oppstiller for et slikt tilbakebetalingskrav.

Som det fremgår av gjennomgangen over, er det noen begrensninger i sikkerhetsstillelsen som må vurderes. Det heter at den dekker erstatningsansvar advokaten pådrar seg, og at et element i dette kan være tilbakebetaling av salær. For det siste stiller vilkårene et krav om at det må foreligge en tvangskraftig beslutning eller dom.

Myndighetenes krav til sikkerhetsstillelsen følger av advokatforskriften (forskrift til domstollovens kapittel 11). Etter forskriften § 2-3 skal sikkerheten dekke «erstatningsansvar advokaten pådrar seg ved utøvelse av advokatvirksomheten».

Sekretariatet finner her grunn til å peke på at krav om prisavslag rettslig sett er noe annet enn et erstatningskrav, selv om de kan ha mange likhetstrekk og tidvis også overlape hverandre. Mens et prisavslag er et krav om redusert vederlag som følge av at en tjeneste eller en vare ikke er fullgod, betinger et erstatningskrav at den mangelfulle varen eller tjenesten har påført deg et økonomisk tap.

Det følger av forskriften § 2-6 at selskapet som stiller sikkerheten ikke kan gjøre gjeldende andre innsigelser overfor kravstiller enn de innsigelser advokaten selv har. Det er imidlertid vår vurdering at dette bare omfatter de ordinære erstatningskravene som fremsettes basert på at mangler ved tjenesten har påført kravstiller et økonomisk tap. Når det gjelder dekning for prisavslag, vil derfor selskapet kunne stille ytterligere krav uten å komme i konflikt med forskriftskravene.

Det vilkåret som er relevant for vår sak, er at et eventuelt krav om tilbakebetaling av salær bare dekkes av sikkerhetsstillelsen i den grad tilbakebetalingskravet bygger på tvangskraftig beslutning eller dom.

Dommen fra lagmannsretten gir etter vår vurdering ikke noen tvangskraft for klagers krav om tilbakebetaling av salær. Det er tvert imot slik at dommen fastslår at Østberg, etter fradrag for det

prisavslaget lagmannsretten mente klager hadde krav på (kr 300 000 og kr 135 876), fortsatt som utgangspunkt hadde krav på mer enn kr 150 000 i salær.

Ut fra dette legger lagmannsretten til grunn at klagers erstatningskrav overstiger Østbergs rettmessige salærkrav, og at klager derfor skal frifinnes for kravet om utbetaling av salær.

Når lagmannsretten har lagt til grunn at Østberg som et utgangspunkt hadde krav på høyere salær enn den akonto-betalingen klager hadde gjort på kr 150 000,-, kan ikke dommen anses å ha tvangskraft for tilbakebetaling av akonto-beløpet. Vilkåret for utbetaling under sikkerhetsstillelsen foreligger derfor ikke for dette kravet, og klagen kan derfor ikke tas til følge. Sekretariatet kan heller ikke vurdere om det er grunnlag for et eventuelt erstatningskrav, da dette er et krav som i tilfelle først må reises mot selskapet. Dersom også et slikt krav skulle bli avvist, vil saken igjen kunne bringes inn for Finansklagenemnda.

Sekretariatet har utfra denne vurderingen ikke funnet grunn til å gå inn på ytterligere av sakens tvistesporsmål.

Konklusjon: *Klagen fører ikke frem.*

Informasjon om klageadgang

Dette er sekretariatets vurdering av saken. Dersom du mener at vår vurdering er feil, kan du kreve saken fremlagt for Finansklagenemnda Skade. Vi ber i så fall om en begrunnet tilbakemelding innen **05.11.2020**. Fristen løper også i rettsferien, og kan ikke forlenges.

Hvis vi ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen, avsluttes saksbehandlingen.

Etter at saken er avsluttet hos oss, varer virkningen av avbrutt foreldelsesfrist i ett år, jf. foreldelsesloven § 16 nr. 2 og § 22 nr. 1.

Kopi: selskapet

Med vennlig hilsen

**Sekretariatet for Finansklagenemnda
avdeling for forsikring – Eiendom**

Anne-Cathrine Aas
advokat MNA
Dir. tlf.: 23 13 19 65

Dette dokument er godkjent elektronisk, og er derfor ikke signert.